

Het einde van een bakersprookje

Hugo Claus haalt toren van kletsboek neer

Enige weken geleden hebben we met vuur en buskrift gespeeld, tot nu toe zonder bloedige gevolgen, toen we Vandeloop en Ruyslinck aan het woord lieten over hun bezwaren betreffende de subsidiepolitiek van het ministerie van N.O.K. t.o.v. de letterkundigen. Het ging weer eens over Hugo Claus, die naar velen menen zich zou verrijken op staatskosten... Wij gaten, kwaadaardig als wij zijn, nog wat olie op het vuur, toen wij op 1 april Hugo Claus als kandidaat-directeur-generaal voor N.O.K. aankondigden, en dan nog als directeur met de opdracht toezicht te houden over de subsidiepolitiek van de schrijvers. Enkele literaire lieden waren erg boos... Claus zelf werkte toen in Nederland aan een stuk of wat filmscenario's, die op hoge klippen strandden (waarvan hierna uitgebreid akte). Een knipselkantoor stuurde hem de "muzenissen"-in-kwestie en de auteur Claus grinsde, de mens Claus voelde zich toch wel even gekwetst. Met geweld willen myte-

5.000 F. Dat is mijn rekening. In acht jaar tijds heb ik dus tweemaal een werkbeuren gekregen. Nu moet ik er toch nog bij zeggen, dat werkbeuren werden ontworpen en gegeven worden voor mensen die van hun pen leven; er zijn er drie die in Vlaanderen van hun pen leven: Aster Berkhof, Albe en ik».

Rancunes

Enderdaad, slechts drie letterkundigen leven van hun pen in de zuidelijke Nederlanden... De vraag kan dus gesteld worden, of het absoluut nodig is, steeds auteurs die een vast baantje hebben de helpende hand te reiken. De toestand zou trouwens veel helderder zijn indien er meer auteurs de kans kregen zelfstandig en uitsluitend literair werk te doen, maar zover is het

ik elke opdracht zoveel mogelijk te doen opleveren, maar meen niet dat ik ga opzitten en poëzie geven... Ik heb een Poëzie in 625 lijnen gemaakt op uitdrukkelijk verzoek van Valeer van Kerkhoven en heb er daarna een geregisseerd, omdat tijdens mijn samenwerking voor de eerste uitzending met Decetecoleire bleek was dat ik misschien wel zelf eens de regie kon voeren. Verder heb ik voor hen «All that fall» van Beckett vertaald en heb ik de kroniek der Amerikaanse letterkunde in het Derde Programma van de radio. Al dat rancuneuze gepraat gaat mij toch knap vervelen»

Pretenties

«Al die vitterijen kwetsen mij eigenlijk toch wel. Door de steenvaste herhaling ervan gaat de

plagiaat van Charles d'Orléans, waarvan hij beschuldigd werd, naar aanleiding van een parafraze op Charles d'Orléans in «Het Tekken van de Hamster» (Randstad 5). Prof. J. Weisgerber heeft intussen een literair-wetenschappelijke verklaring gepubliceerd waarin hij de tisis van het plagiaat afwijst en betoogt dat een ontleding, een gebruik maken van verworvenheden van 't kultuurpatrimonium, zodanig dat het 'nog' duidelijk herkenbaar blijft, slechts een blijk van eruditie is. Het bewijst citaat betrof overigens een vers dat in alle schoolantologien staat! Nog wat akelig: sinds drie weken neemt Paul van Morkhoven, pseudoniem van Jef Pauwels, Hugo Claus nogal op de korrel, middels Zondagmorgen. Dit zou in verband staan met geruchten over het even-

gesteld maar heeft verder geen stappen gedaan. Hij wil wel graag een gezelschap leiden om het Vlaamse toneelleven op te vijzelen.

Klippen

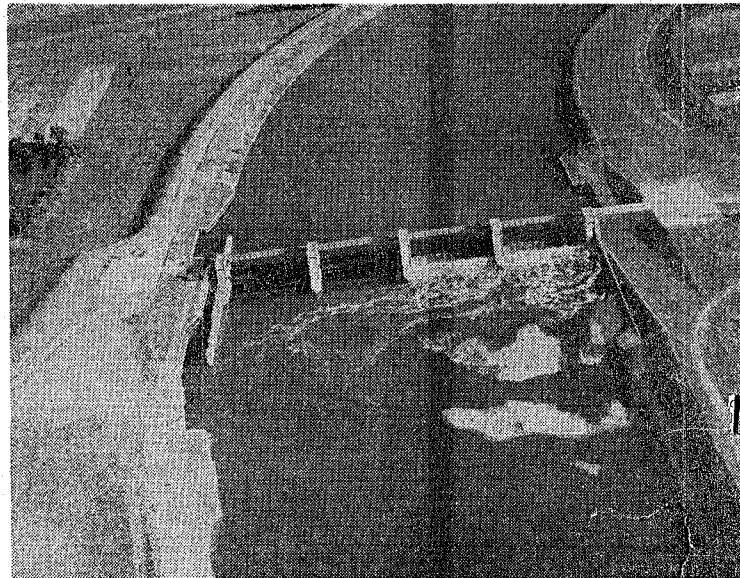
Het babelwater spuit onvermoeid verder. Van Morkhoven beweert dat Claus een preferentie gek is (een normaal epiteton in het paternalistische Vlaanderen voor iedereen die jong is en talent heeft), omdat hij, hoewel hij ooit eens geweld heeft naar de repetities van De Getuigen te komen kijken, van een van zijn stukken, nu zegt dat de auteurs meer in de opvoering van hun toneelwerk moeten betrokken worden. Dit verwijt lijkt niet gegrond, want niet alleen is Claus voor de opvoering van De Getuigen special uit Rome gekomen, maar bovendien heeft in het Brusselse Kamertoneel het stuk zelf geregisseerd. Zoals wij zelf hebben vastgesteld, is er in De Perischoop een foto verschenen van de auteur, Herman Teirlinck en de acteurs, tijdens de repetities van het stuk. Nu is Claus al wel eens tegen hogere klippen opgebost, president Soekarno bij voorbeeld! Er werd een scenario gemaakt door Claus over zijn Omtrent Deedee, dat bleek echter de filmers niet te bevallen. Omtrent Deedee is ook een moeilijk werk voor een scenarist. Dan maar een scenariootje over De Stille Kracht van Louis Couperus, stelden de producenten voor. Goed. Het scenario wordt goedgekeurd en de ambassade van Nederland in Indonesië stelde aan Soekarno voor de verfilming daar te laten plaatsvinden. Alles ging best, tot Soekarno het scenario las... Toen zei die: «Nee!» De producers besloten in de Antillen te gaan werken maar toen liet Soekarno weten dat de verfilming van Couperus' werk aan de hand van het hem voorgedragen scenario de vriendschappelijke betrekkingen van Nederland en Indonesië zou verstoren... En daar vielen de plannen in duigen... Ook Claus' bewerking van Shakespeares Henry V werd niet aanvaard en acteurs en regisseurs weigerden het voor het Holland Festival geplande stuk, «Scherz, Satire, Ironie und tiefere Bedeutung» van Christian Dietrich Grabbe, dat door Claus bewerkt werd, te spelen. Het stuk dat in 1920 geschreven werd om toestanden in literaire milieus te gispren werd door Claus aangepast aan hedendaagse toestanden... Wilden de acteurs en de regisseur liever in vrede blijven leven? Er blijkt toch uit dat Claus liever een buitenbeentje is, dan een traditionele trekker over platgetreden paden.

Muzenissen

makers hem in een Ivoren toren drijven, wat bij zelf uitdrukkelijk wil vermijden. Vandeloop zelf weet en vertelt dat. Wij hebben onze kwade geest in de kolkast gehogen en zijn naar Gent gereden langs het E3-slingepad. Wij wilden ook de zondchok eens aan het woord laten en na het gesprek hebben we andermaal de bedenking gemaakt dat het helemaal fout is hem de woestijn in te sturen beladen met alle zonden van Nationale Opvoeding en Cultuur...

Grootmoedigheid

«Ik heb nooit iets gevraagd voor mezelf», antwoordt Hugo Claus ons. «Alles wat ik ooit gekregen heb, dank ik aan de grootmoedigheid van mensen van het ministerie. En wat ik gekregen heb, kan ik u makkelijk opsommen. Denk er wel om dat het om een periode van 15 jaar gaat. Ik ben nu vijftienderig en op mijn twintigste heb ik begonnen schrijven: ik wil dan mijn eerste gedichten (Kleine Reeks, uitg. Aurora, Moeskroen) niet meer rekenen. Zo, zie nu eens wat ik «cadeau gekregen heb»: de driejaarlijkse staatsprijs voor toneel, toen ik vijftiëntwintig was voor «Een Bruid in de morgen», ten belope van 40.000 F; nummer twee is de Koopal-prijs voor mijn vertaling van Dylan Thomas «Onder het melkwood» (Under Milkwood) ten bedrage van 12.000 F, maar er werd mij op gewezen, dat ik daar een buitenlandse reis moest mee maken; nummer drie is een werkbeuren, die ik acht jaar geleden gekregen heb; nummer vier is de werkbeuren die ik dit jaar gekregen heb. Die werkbeuren komen neer op een maandelijksse honorering van ongeveer

Dit is de stuwdam van Koenigmacker op de Moezel. Een gewone UPI-plaat. En wij gaan geen bedenkingen over dit prachtig en vernuftig bouwwerk maken. Enkel willen wij u door middel van deze foto laten zien hoe iets gewoons, iets banaals, mooi en zelfs poëtisch kan gefotografeerd worden, of hoe de meest realistische prent de allers abstracte schilders kan hebben, of hoe de landschapsschilders ook in geïndustrialiseerde gebieden inspiratie kunnen vinden...

in de Lage Landen nog niet gekomen, en zelfs in Nederland is de toestand nog verre van ideaal. Hugo Claus is lid van geen enkele schrijversvereniging, «omdat die zich niet als syndikale organisaties laten gelden», die bij voorbeeld een tarief opstellen voor erelonen voor tijdschriften, kranten, weekbladen en radio- en televisie. Wat betreft de B.R.T., waar Claus het maar voor het zeggen heeft, is de auteur van De Hondsdagen even formeel: «Ook daar geldt wat ik reeds over mijn relatie met N.O.K. gezegd heb: «Ik heb niets gevraagd. De B.R.T. heeft mij een aanbod gedaan en dat heb ik aanvaard, telkens als dat gebeurde. Natuurlijk tracht

toch onder de huid zitten. Ik zou wel willen dat de schrijvers zich syndikeerden, maar ik zie er niets van terecht komen, omdat het zo 'n blok van rancuneuze types is, en omdat het in het algemeen moeilijk is schrijven te verenigen, want het zijn allemaal zo van die egocentrische zotten; dat kan hun vergeven worden, immers hun beroep brengt dat mee...» Stoot u vooral niet lezer aan het woord «zotten», het was in een gemoeidelijke toon uitgesproken met een typisch Clausiaanse sympathie voor de zonderlingen (een sympathie die vele Vlaamse kunstenaars eigen is). Sprekend over al die narigheid komen we terecht bij de beschuldigingen van

tuele directeurschap van Claus in een Gents gezelschap van het Nationaal Toneel. Claus heeft zich alleen officieus kandidaat

MAGNÉSIE BISMURÉE
Gedeponeerd Merk
VERZEKERDE SPIJZEVERTERING
Poeder - Pastillen

11961/58

WOENSDAG 13 BRUSSEL NEDERLAND

8.30 Morgenconcert
9.30 Voor u, mevrouw koninklijke...
10.00 gewestelijke programma
12.03 Interdium.
ket. — 13.00 Nws. —
— 14.00 Nws. — 14
15.46 Radioschoolkoor
16.00 Engelse les.
— 17.00 Nws. — 17.1
18.00 Nws. — 18.03 V
18.50 Preludium en
De zeven kunsten. —
19.40 Jeugd en muziek
Party. Een showper
Tura-Hid. — 21.00
21.30 Kunnen wij u
gramma voor de ov
orkest Nico Gomez.
22.15 Folklore uit
— 22.30 Nws. — 23
Saint-Saëns, Chausso
Utzending voor de
Einde van de uitzend

GEWESTELIJKE

Oost-Vlaanderen
10.00 Nws. — 10
het orkest Noërie P
Letzam. — 10.32 W
Streich. — 10.50 D
Claus. — 11.00 W
en volksmuziek uit
Zoeklicht op de we
Antwerpen
12.00 Speurtocht b
12.30 Poëzie op m
Duparc. — 12.45 W
13.00 Nws. — 13.30
— 14.00 Overname r
Limburg
17.00 Schelpleje, r
ma. — 17.25 De ic
Baeten. — 17.40 Sc
Mozaïk. — 18.00 No
tekmans en de orke
en Toots Thielemat
toren. — 18.55 V
19.00 Nws. — 19.20
monie van Maand
West-Vlaanderen
19.30 Sport voor
tax. — 20.30 Zon
toeristische quiz ov
— 21.00 Het kon
Vlaanderen. Muziek
Janden. — 21.33 G
de operette «Wien
Stein. — 21.45 Het
— 22.00 Nws. — 2
die. — 23.00 Einde

DERDE PROGRAM
19.40 Engels voor
Nws. — 20.05 Film
nom. — 20.30 Kans
het Kroll kwartel.
Tod und das Mäc
21.00 E.H. Herman
boek van James B
fontie nr 4 in G. M
van de uitzending.

BRUSSEL FRANS
9.10 Rendez-vous.
ren. — 10.40 Lever
Muziek uit Flecho
— 14.00 Gevorderd
Omroeporkest. —
Selection — 20.
circus. — 19.43 V
18.30 La chanson

FINE
pustica, rode vlek
mies verdelgt de
maakt de huid g
het vormen van
Dermis wordt de
fijn. Alle apoteka

WEGCODE-TELEKWIS

OPGAVE NR 2